

SLOVENEČ.

Oznanila.

Za navadno dvestopno vrsto se plačnjaš 5 kr., ktera se enkrat, 8 kr., ktera se dvakrat, 10 kr., ktera se trikrat natiskuje; večje pis-menke plačujejo po prostoru. Za vsak list mora biti kolek (štampelj) za 30 kr.

Rokopisi sene vračajo.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“

Nar. pesem.

Št. 16.

V Celovcu v četrtek 7. februarja 1867.

Tečaj III.

Dajte Avstriji primerno ustavo!

II.

V Londonu 24. januarja 1867.

Ima li Avstrija od leta 1861 usta-vo ali konstitucijo? Ime vem da od one dobe pozna in spominjam se še dobro, da sem takrat še doma slišal v vseh zvonikih zvoniti in v cerkvah „Te Deum“ prepevati, in s tem so se menda stare pravice tako ponovile, da državljani avstrijski plačujejo vsako leto več davkov, da dajejo včasih na-rodna posojila, da smejo tudi zборе deželne in še državni zbor, širji in oži, imeti, da v teh zborih smejo govoriti in dlako cepiti, da! celo med seboj se a son plaisir psovati in kedar se je že toliko govorilo, da vlada misli in jim pravi: Dovolj je prepira dečki! hajdite zdaj domu, stvar je končana. Za to debatiranje imajo državljani tudi pravico, vsakemu poslancu, ki je v zbor ali govorit ali samo poslušat in morda tudi dremat ho-dil, na den, ne vem koliko, po pet in deset goldinarjev plačevati. Še večjo pravico so ravno kar dobili; vsakdo brez izjemka, ki je sposoben, mora vojak biti in puško nositi. O zlata mi konstitucija, kdo bi se ž njo ne ponasal! Pa meni vendar nič kaj v glavo ne gre, menda zato ne, ker se zdaj z angleško pečam in pri tem se ve da krasote avstri-janske čutiti ne morem!

Kakošne so prizadeve, stanje Avstrije zboljšati? Primerjal bi jih trudu nekega ne-srečnega „gnoma“ ali boga niže vrste v ne-ki islandski pripovedi, ki je za neko pre-greho od močnejšega boga obsojen iz sne-ga človeško podobo sestaviti. Pa kedar koli nesrečni bogec svojo nalogo že toliko dode-la, da ji misli glavo pritakniti, odliže vroča vodica podobi noge in zruši se cela. Temu nesrečnemu kiparju ali podobarju in podobi njegovih avstrijske razmere v vseh na-redbah prav podobne. Ako bi oni kipar sta-vil svoj kip iz boljše tvarine, imel bi vspeh, in prepričan sem, da, ako bi stavitelji avstri-janskih vredb ne stavili tudi iz neke snež-ne tvarine, da bi jim srečno šle izpod rok njih prizadeve. Pa ni samo vlada kriva, da se nič dobro in srečno ne dovrši, temu-či tudi ravno tako sebični razpor narodov av-strijskih; ta sebični in nepremišljeni raz-por razjeda in ruši vse enako oni vodiči, da se nič do cilja in konca dognati ne mo-re; kljubujejo si vlada in narodi, in pri tem trpite obe strani škodo in pogubo. Ktera stara despotska vlada je iz svoje drage volje dala ljudstvu svobodno konstitucijo, ali celo silila ga ž njo? Kdo ne previdi, ki le malo v angleško zgodovino pogleda, kolike borbe je bilo narodu angleškemu treba za svo-bodno konstitucijo; pa narod bil je složen in kar je složno zahteval, dobil je, — ni se mu moglo odreči. Pa kako je v Avstriji? Posamezni narodi se med seboj črtijo kakor psi in mačke — da prav domač izraz rabim — vsak na drugega sebično gleda in mu iz srca vse zavida, kar bi mu moglo koristiti; ta se štima za najboljšega in misli, da se mu, neizrekljiva krivica godi, ako ne bi smel nad drugim narodom, katerega mrzi, gospodo-vati; ta brani in se upira, da bi njegov so-sedni narod ravno te pravice, ktere sam ima, živil in polagoma njemu enak bil; napenja

zato vse žile in moči svoje, da to ubrani, celo ako bi mu bila ta ubramba na lastno škodo; in tako se vse naprej v vražjem vr-tincu vrtil: sebičnost, razpor in zavist, te tri čudne „gracije“ so si Avstrijo za svoj najljubši sedež izbrale. — Ni še bilo za Av-strijo tako važnega časa, kakor je sedanj; zdaj je Avstrija v prerodu, ponudila se je tudi narodom prilika, da si jo prerodijo in odgojijo kakor jim drago, in ako si je sedaj ne bodo odredili po svoji volji in na svojo srečo, krivi si bodo sami in krivice, ktere se jim bodo godile, nasnujejo si jih sami.

Ako bi zdaj vsi narodi avstrijski bili složni in ne sebični in eden drugemu za-vidljivi, dobili bi od vlade svobodno konsti-tucijo in vse pravice, katerih si želijo; ali kako more se to dogoditi?

Avstrijsko cesarstvo.

Iz Dunaja. (Vesetje v Izraelu!) Da-nes sporočam eno samo pa jako imenitno novico: grof Belcredi odstopi in, ko te ver-stice berete, imamo narečiti že novega der-žavnega ministra. Jasno je bilo kot solnce, da je Madjarom in Nemcem grof Belcredi že dolgo časa hud tern v peti. Baron Beust pa se je prav pridno z madjarskimi per-vaki pogovarjal in pogajal, nemški avtono-misti in dvalisti so pa prav sirovo udrihali po Belcrediju. Te dni se je pokazal kruh, katerega ste te dve stranki spekle: Živi dva-lizem stoji pred durmi! V nekem mini-sterskem zboru je te dni priporočal baron Beust, naj se pogodba, ktero je on z mad-jarskimi velikaši napravil in ktero je svitli cesar že tudi poterdil, naj se ta pogodba zastran državopravnega prasanja ne pre-minja več, timveč prevzame kot „fait accompli“ in se deželam takraj Litave samo kot že narejena in dognana na znanje da. Po tem torej tudi izrednega državnega zbora treba ni, na mesto njega naj se pa skliče Nemcem in Madjarom priljubljeni oži državni zbor februarnega patenta. Grof Belcredi se pa je temu krepko ustavljal in terdil, da se mora sklep deželnega zbora v Pešti izred-nemu državnemu zboru predložiti, naj tudi svoje ravnoveljavno mnenje o njem iz-reče; tako to tirja septemski in januar-ski patent. Obveljala pa je menda le Beu-stova, kar je Belcredija prisililo, da od-stopi. Beust je torej Belcredija spod-rinil in nam namenil živi in čisti dva-lizem!

Grof Belcredi je stopil v ministerstvo z najboljšo voljo in tudi pokazal, da pozna pravi pot za Avstrijo, — pa bil je prerahla duša in se dal majati zdaj na to zdaj na uno stran. Čudne reči se pa morajo goditi in skrivne moči na Dunaju delati, da tako veljavni in dobromisleči možje postajajo ve-ternjaci in menjajo svoje misli. Nam Slo-vencem grof Belcredi ni storil ničesar kaj posebno dobrega, pa tudi ni nas tlačil in preganjal, kakor se je pred njim rado go-dilo. Vendar nam je žal po njem, timveč pa zdaj ko se je očitno skazalo, da se misli

tudi proti Madjarom deržati „proste poti“, kakor je bilo v septemskem manifestu naznanjeno. Belcredi pade kot previden in značajan mož, kateri jenja in jenja, dokler more, potem pa, ko je mera polna, rajši pusti svoje visoko mesto. Prej ko ne nastopijo za nas Slovane hudi časi. Madjari in Nemci so na konju in ne bojo nam kaj sila pri-jazni in pravični. Pa naj se preveč ne ve-selijo in prezgodej aleluje ne pojó! Dvali-zem ni za Avstrijo, kakor smo vselej terdili; Avstrija bode le svobodna in srečna, kedar na svoje bandero zapiše ravnopravnost vseh narodov. Mi smo in ostanemo torejstari fede-ralisti, naj pride, kar hoče!

Slovenske dežele.

Iz Celovca. (Novi dež. predstojnik; volitev.) Te dni so se novemu dež. pred-sedniku predstavljali vsi uradi in vsa društ-va. Gospod grof Hohenwart se je tako priljudno in lepo obnašal, da si je vseh serca pridobil. Baron Schluga je bil nekako čmeren, v se zamišljen in merzel človek; za-torej se je grof H. vsem hitro in lahko pri-kupil. Pa lepih besed in zlatih obljub smo že dosti slišali, naj vsaj enkrat za njimi tudi djanja pridejo! Posebno še enkrat g. grofa H. prosimo, naj sam stopi med prosto ljudstvo, naj se ne zanaša na tiste „berichte in konduite“, ki so maslo stare in ostudne birokracije. Ta je tista pijavka, ki naši der-žavi kri in mozeg pije! Nekaj pa vendar ne moremo zamolčati, ker si za sveto dolžnost šteje, povedati resnico na vse strani. Ba-ron Herbert je najstrastnejši prijatelj in za-govornik Schmerlingove politike. Ministru Belcrediju je pravil pri vsakej priložnosti tako debele in sirove, kakor pravi neotesan gorjanec. Baron Schluga pa je menda padel, ker je bil s to Herbert — Moro — Čabuš-nikovo stranko preveč zvezan in je ž njo vlekel. Čudilo se je torej vse, da se je novi dež. predsednik prvič ljudem pokazal v Herbertovej loži, — da ga je ravno baron Herbert vozil in predstavljal pri višej go-spódi po mestu. Ljudje so si šepetali to in uno, mi pa le pravimo, da je grof Hohen-wart že star znanec in prijatelj Herbertove rodovine in menda ž njo še celo v žlahti. Naj torej nihče prezgodej ne sodi!

4. februarja so bile volitve velikih posest-nikov. Kdor pozna to našo gospódo, vedel je dobro, kake poslance bodo volili za de-želni zbor. Naši velikaši so vsi od pete do glave „Verfassungsfreunde“. V tem duhu so torej izvoljeni sledeči gg: Goes je dobil 74, Thurn 73, Čabušnik 73, Burger 72, Stokert 72, dr. Edlmann 70, v. Hueber 70, Cnobloch 59, Nislwizer 56, v. Rainer 51 glasov.

Iz Bekštajna 1. febr. (Beljaški vo-lilni okraj.) Tedaj sem imel, žali Bog! prav, ko sem v 9. št. „Slov.“ rekel, da od naših nemških sosedov nič nimamo pričako-vati. Naš kandidat je dobil za 4 glase pre-malo (29 glasov je dobil), ker so z Nemci tudi 3 nemškutarji iz bekštajnske občine, namreč Kmet (Kranjec, najstrastnejši), La-

puš in bolj zmerni Petrič potegnili. Pa tudi z 32 glasi bi zmaga še ne bila naša, ker je nemških izbiralcev 33 prišlo. Jako nas pa vendar veseli, da, izvzemši one 3 nemškutarje, niti eden slov. izbiralec ni glasoval za od nemškega „komité“ priporočena kandidata. Slava jim!

Zdaj imam pa še nekaj v mojem dopisu v št. 9 popraviti. Pregledal sem namreč, da Bleiberg voli s teržani v št. Mohoru, in da je tedaj v beljaškem volilnem okraju manj kakor 21.000 Nemcev. Pretresovaje to pa sem naletel na drugo reč, koja se mi dosti sumljiva dozdeva.

Izbiralcev iz 5 skoraj čisto slovenskih občin, ki štejejo skupaj 16.134 prebivalcev, bilo je pri zadnji volitvi 32 (vsi), iz nemških občin pa 33 (je še neki 1 izostal), in menda je tudi pri prejšnjih volitvah taka razmera bila. Ker pa odpadete občini Beljak in Bleiberg, tedaj taka razmera ne more prava biti.

Vzemimo knjigo: „Handbuch des Herzogthumes Kärnten für das Jahr 1865“ v roke, in če so tam verjetna števila (in menda so), tako bomo precej našli, da so Nemci zmiraj preveč izbiralcev volili, da smo se tedaj zmiraj zoper „umetno“ večino borili. Te-le nemške občine pošljejo izbiralce:

(Občina) Paternijon, ki šteje 3479 prebivalcev	
„ Štokenboj, „ „ 1706	„
„ Breže, „ „ 512	„
„ Mooswald, „ „ 744	„
„ Weissenstein, „ „ 848	„
„ št. Martin, „ „ 2750	„
„ Polje (Feld), „ „ 448	„
„ Trebinje, „ „ 2401	„
„ Gorje (Ariah), „ „ 1137	„
„ Zaberdee (Afritz), ki št. 816	„

Na vsakih 500 duš pride 1 izbiralec. Sedaj naj pa vsakdo sam izračuna, ali po teh številih na nemške občine 34 izbiralcev pride? Žali Bog, da to reč nismo prej do drobnega pretresli. Mene naša zaupljivost, da se povsod vse prav godi, pa tudi naša poverljivost jako grize. Kako lahko bi bili, ko bi se bilo to prej prav dobro pretreslo, slov. volilci na noge stopili in tirjali: Dokazite nam verjetno, da imajo nemške občine res toliko izbiralcev! Dokler nam ne dokažete, da imate postavno 34 volilcev, tako dolgo ne glasujemo in protestiramo zoper vsako volitev. — Kaj pa zdaj čemo?

Zdaj, ko nam po pravici vest očita, da smo vsa leta semkaj do volitev prehladnokervni bili misleči, da nikakor ne moremo zmagati, da nas Nemci res majorizajo, zdaj si za prihodnje čase prav dobro v glavo ubijmo:

1.) Národní živelj se v slov. občinah beljaškega volilnega okraja verlo razvija, čverstejši nego na spodnjem Koroškem, kjer tako rekoč v čisto slovenskem vol. okraju niso vsi (še večina ne) izbiralci (žalostnega serca smo to zvedeli) za znane in slavne rodoljube glasovali, tako da naša kandidata nista zmagala. Pospešujmo še bolj to narodno gibanje in, če se rodoljubi v rožeški, verbenski, vernberški, ziljski in bekštajnski občini potrudijo, dobimo lahko v teh občinah čisto narodne izbiralce, ali vsaj take, ki niso zoper nas.

2.) Če smo složni — in pri takih prilikah morajo vsi postranski oziri zginiti, — mora zmaga naša biti, ker nam pripada 32, Nemcem pa največ 30 izbiralcev.

3.) Če se bomo na nemške sosede zanašali, ne dobimo nikoli svojega národnega poslanca. Vnovič se je zdaj vsakdo lahko zopet tega prepričal. Tedaj štejmo zanaprej zmiraj na svojo lastno silo, pa glejmo dobro na nasprotnikov gibanje, da nas ne prevarijo!

Ako pa omenjena števila niso prava, in smo Slovenci vendar le v manjšini, tedaj pa potegujemo se za preuredbo volilnih okrajev. Za zdaj pa smo prej ko ne zopet za 6 let obsojeni, da naših národnih pravic — za blizo 120.000 Slovencev! — v našem deželnem zboru nikdo ne bode branil! Raz-

plakal bi se lahko kakor malo dete, ki je zgubilo mater, pa — sami si šibo pletemo! Oči se nam prej ne bodo prav odperle, dokler nas še bolj ne bodo tlačili. Mladina, naša nada, uči se iz naše osode! Srečni bratje na Goriškem, Kranjskem in Štajerskem! Govorite vsaj vi v svojih deželnih zborihi tudi za nas, nam pa — pomôži Bog, da se zdramimo!

Iz Zilske doline. — !! — (Tudi treba premisliti!) V letošnjem „Slovencu“ stev. 1. str. 4. se nahaja prav dober sestavek iz Štajerskega: „Beseda za kaplane“. Ta sestavek je mnogim dušnim pastirjem prav iz serca vzet. Resnične so besede pokojnega knezoškofa A. M. Slomšek-a: „Trikrat preseleti se, reče se enkrat pogoreti.“ Marsikteri ubog kaplan je že to britko resnico skusil ne le sebi v žalost in veliko škodo, temuč tudi v škodo dotičnih faranov in zlasti šolske mladine.

Naj mi bo dovoljeno o tej zadevi še eno besedo spregovoriti. Zgodi se večkrat, da mladi duhovniki (novomašniki) koj iz začetka dobijo dobre službe, bolj stari kaplani, ki so se že veliko trudili v vinogradu Gospodovem, pa pridejo na slabe kaplanije. Samo po sebi se razume, da tako skoro vse veselje zgubijo, posebno če so še druge okoliščine take, da človeka čisto nič ne more zanimivati. Tako postajajo omenjeni duhovniki nevoljni, žalostni in pobiti, zlasti če so bili le dobrih služb navajeni. To nikakor ni prav, to je narobe-svet. Poglejmo ces. uradnike, vojščake in druge stanovce, kako po starosti in zasluženji dobivajo zmiraj više in boljše službe, — zakaj bi ravno pri duhovščini moralo narobe biti? Najhujši pa je to, ako župniki ali dekani, kterih pomočniki so taki duhovni, nimajo nobenega spoznanja; ako mislijo, da mora kaplan zadovoljen biti, naj bo kaplanija še tako slaba. Nahajajo se celo taki župniki in dekani, ki svoje kaplane v njihovi nesreči in žalosti zasmehujejo, zaničujejo in obrekujejo, namesto da bi jih omilovali zaradi nesrečnega prestavljanja. Po takem ravnanji duhovnim pomočnikom nevolja, jeza in žalost zdravje podjeda, in saka hude dušne in telesne rane. To je žalostno!

Naj bi se toraj gg. kaplani le redko prestavljali, in nikoli brez potrebe. Pri prestavljanji pa naj bi se gledalo na to, da mladi duhovniki dobijo iz začetka le bolj slabe ali srednje kaplanije, potem pa zmiraj boljše. To je naravno in pametno. Le tako bodo duhovni zadovoljni, ter bodo veselo in goreče svojo sveto službo opravljali. Naj bi blagovolila vsa visokočest. skofijstva si to reč prav k sercu vzeti in tudi po tem ravnati!

Od štajerske Save. — ?? — (Volitev v Brežcah.) [Konec.] Kaj se je potem govorilo o slovenski agitaciji! Duhovniki slovenski so vsega krivi! Nekdo je neki celo rekel, da je ta volitev sramota za Slovence. Sploh je čudno, da vsi tisti, ki na koncu jezika nosijo tisto svobodoljubje in liberalnost, ki ima samo podobo a ne života, ki je pa tudi tako posebno avstrijsko-nemška, da so jo menda na Dunaji izeimili, da vsi tisti govorniki duhovnikom privoščijo prav malo političnih pravic, da duhovnike čerté, in k večjemu samo tistim mašnikom kaj duha pripisujejo in veljave dopuščajo, ki niso narodni.

Ti tako imenovani liberalni narodni nasprotniki v narodu ravno ne vidijo vsega. Duhovstvo je v slovenskem narodu velika moč, velik upljiv. Kdor to taji, kdor to želi zatirati, in ne druge bolje in terdneje moči na mesto postaviti, ta se o narodu moti, pri njem in zanj ne bo nič opravil, ta ni politikar. Namesto jeziti se nad duhovstva močjo in upljivom, in grajati zavoljo tega slovenskega kmeta, bilo bi bolje premišljevat, zakaj ima duhovstvo ta upljiv?

Naši duhovni so večidel kmečke rodovine, ljubezen do stanu, iz kterega so se povzdignili, jih ne zapusti tako lahko, oni živé

večidel med kmeti, kterih jezik dobro govore, kterih potrebe vsak dan vidijo in čujejo; njih stan jih vedno s kmeti druží, njih poklic jim nikdar ne daje priložnosti kmetu nasprotovati; kjer se kmetom dobro godi, tam je večidel tudi dobra fara; kjer so kmetje reveži, tam se tudi duhovnu prijetno ne zdi. Čemu bi tedaj duhoven bil neprijatelj kmečkega stanu? Duhoven je pa bil tudi v mnogih šolah, prebiral je stare in nove klasike, učil se zgodovine vseh narodov, zemljepisja, modroslovja in zraven popolnega veroznanstva, tudi načela nravi in pravice. V teh naukih tiče tudi načela politike, koja duhovniki prav lahko bolj poznajo, kakor mnogi drugi gospodje na kmetih, posebno mali uradniki, ki se tako radi z nemško omiko širokoustijo, in več kakor nekteri preroki na kmetih, ki menijo, da so govorniki, ako znajo nemški vpiti in da so politikarji, ako en članek „Presse“ ali „Neue freie Presse“ dvakrat verno prebere in potem še ne vedó, kam pes taco moli. Duhovni naši vedó, da jih pohvali „Tagespost“ in „Presse“, ako potegnejo z nemškutarji; oni tudi dobro vedó, da knezoškofa ljubljanski in mariborski nista narodna, in to je tudi nekaj. Če je tedaj večina slovenskih duhovnov vendar narodna, in ima velik upljiv med narodom, temu ni morebiti vzrok ne sebičnost ne častilakomnost, ampak nekaj vse drugačega, kar se ne bere ne v „Tagesposti“ ne v „Pressi“, ne pri vseh drugih časnikarjih, ki se spreminjajo, kakor mesec na nebu, ki jim je značaj, doslednost, resnica in pravica le toliko vredna, kar gotovega dobička nese, ta vzrok je čisto rodoljubje, kterega tudi nihče razumeti ne more, kdor nima svojega naroda, kdor svojega naroda ne pozna, najmanj ga pa more razumeti tisti, kdor svoj narod zapusti in se v družega vriva. Rodoljubje je tista duhovna moč, tista skrivna vez, ki sklepa kmeta in duhovnika, tista vez, ki je naši nasprotniki ne morejo prevezati, ker je ne poznajo. Kmet rodoljubje čuti, saj je prirojeno njegovemu nepokvarjenemu duhu; pri duhovnu je ta prirojeni čut po omiki izobražen. Kar neomikani sploh čuti, to omikani po prilikah prevdarja, razsoja in kmetu razlaga. Seme pade na dobro njivo, in beseda meso postane. Kolikrat se sliši na kmetih: Tako sem tudi sam mislil, pa nisem še prav vedel. Kadar pa enkrat kmet prav vé, potem trdno veruje; samo prav se mu mora povedati.

Volitve so tedaj končane za štajerske Slovence. Lani so imeli dva, letos bodo imeli že devet poslancev. Nemcem v Gradcu sta bila dva preveč, tadaj bodo z devetimi še manj zadovoljni. To se že zdaj kaže. V Mariboru so že protestovali proti volitvi dveh slovenskih poslancev — morebiti bodo tudi na drugih krajih, potem bo večina grškega zbora nerada izpustila priložnost iz rok, eno ali drugo volitev slovenskih poslancev zavreči, ako se bo le dalo. Imeli bi potem nove volitve, nove stroške, nove agitacije, nove sitnosti in konec vsega tega bi moral biti: da se zopet izvolijo poprej voljeni poslanci, sicer — —

Ravno čujem besede mile slovenske pesmi, ki je zdaj bolj kakor kdaj pomenljiva, naj tedaj končam, kakor poslušam: „Hej Slovenci, naša reč slovenska živo klije, Dokler naše verno srce za naš narod bije.“

V Ljubljani 1. februarja. A. B. (Volitve. Slava našim volilcem po vsej deželi!) Da bi imel tisoč grl, ne mogel bi zavpiti dosti ogromne „Slave“ hrabrim našim volilcem po vsej Kranjskej! Vedeli smo, da naravna pravična reč mora zmagati, ali da bode zmaga tako vesoljna, sijajna in ogromna, nismo se upali nadjati. Kakor po deželi ravno tako slavno smo zmogli protivnike tudi po mestih in trgih, dasiravno je bil tukaj hud in nevaren nasprotnik — birokratizem. Slava vam, vrli mestjani cele de-

žele, slavno ste premagali „čoparje“ in pokazali, kaj zmore složno mestjanstvo.

Naj pa naznanim tukaj natančno, kako se je volilo: V Ljubljani prišlo je volit 535 volilcev in je dobil dr. Toman 335, dr. Klun 331 glasov; nasprotna kandidata: deželni glavar dr. pl. Wurzbach 199 in dr. Kaltenecker 191. Komandiranih uradnikov je bilo ko listja in skoraj samo ti so volili nemška kandidata; mestjani stali so kakor železna stena za narodna kandidata. Slava Vam mestjani ljubljanski! Vaša zmaga je najhujši vdarec za protivnike.

V Novem mestu dobil je narodnjak Ravnikar 132 glasov, nasprotnik njegov dr. Suppan, deželni glavarja namestnik, dozdani zastopnik tega mesta in predsednik slavnega (!) „centralcomité“, pa 66 glasov. Slava vrlim Novomeščanom!

V Postojni prišlo je 335 volilcev; baron Schloissnig dobil je 191 glasov, nasprotnik njegov Obreza iz Vrhnike pa, ki je napel vse žile, da bi zmogel, le 124 gl.

V Kranji padel je sicer narodnega odbora kandidat Pirc z 59 glasovi in je izvoljen loški predstojnik pl. Höffern s 93 gl., kateri pa tudi ni nasprotnik. Sicer pa so še Kranjci protest vložili zaradi nepostavnih dogodkov. Centralnega nemškega komiteta-kandidat Grbec, župan v Loki, pa ni dobil nobenega glasu!

V Trzinu bil je trdovraten in hud boj, kakor kažejo številke; zmagal je pa vendar narodni kandidat dr. Prevec s 94 glasovi proti 84, katere je dobil grof Thurn. Odločili so vrli Kamničani in Radoljčani. Slava jim!

Celo Idrija, gnjezdo Dežmanovo, pokazala je, da tudi v njej veje narodni duh. Volila je narodnega kandidata viteza Gariboldija za svojega poslanca. Boj je bil neki hud, na zadnje pa je bila le zmaga naša. Številke še ne vem povedati. Slava narodnim Idričanom!

V Kočevju zgodilo se je, kar skoraj ni bilo mogoče, — narodni kandidat Sovan voljen je skoraj enoglasno; dobil je 104 glasove od 106. K tako slavnej zmagi pripomogli so največ hrabri volilci Ribniškega trga. Slava jim!

Kupčijska zbornica volila je poprejšnja poslanca gg. Horaka in Debeveca.

Za veliko posestvo voljeni so bili danes sledeči zastopniki: Sawinscheg, grof Thurn Hyac., Rudesch Franc, Karl pl. Wurzbach in Jul. pl. Wurzbach, Seunig, Langer, Smola, Rastner in Dežman. — Ti možje pa ne bodo mogli vode kaliti, ker bodo v ogromni manjšini. Narodna večina znaša zdaj 25 — 26 proti 10 — 11 gl. Kranjska dežela pokazala je sijajno in slavno, da se zaveda, da je slovenska. Bog živi vse njene zveste sinove! Tisočera slava naj jim doni od vseh pokrajn.

Iz Postojne 31. jan. 1867.* (Kako smo volili?) Dragi „Slovenec“! Že veliko narodnih zmag si nam v kratki dobi naznanil, ter naše nepravilne nasprotne osramotil, — prosim, daj tudi mojim versticam majhno mestice, ker želim ti tudi jaz naznaniti našo volitev in slavno zmago. — Težko smo narodnjaki pričakovali 30. jan., dan, kateri nam je imel prinesiti veselje ali tugo — čast ali sramoto. In glej! komaj imenovani dan osma ura odbije, vname se živo gibanje po našem tergu, vse govori in se pomenkuje o važni volitvi. — Prikazal se je pa tudi kmalo priporočene nam nasprotne stranke, g. K. Obreza, ter skerbno pozvedoval, ktereга mislimo mi Postojnci voliti. Ko je ravno nasprotno zvedel, začel se je hudovati, posebno nad g. županom, očita je mu, zakaj da raji tujca volimo kot domačina. Odgovorilo se mu je, da nam samo ime domačina

nič ne pomaga, ako ima nemškutarsko serce, in da ga posebno zato ne bomo volili, ker je od nemškutarske stranke priporočen. Zdaj je vedel še veliko klobasati, ali umni volivci so ga pustili samega na cesti ter šli svojo pot.

Ko deseta ura odbije, začne se volitev. Naš obče spoštovani gosp. bar. Šlojsnik se oberne na zbrane volivce, opominjaje jih, naj volijo brez straha in po vesti. — Ta prijazna beseda visocega gospoda je volivce jako ganila, in kmalo so pokazali domoljubnemu baronu, kako mu zaupajo. Volili so ga namreč enoglasno, — le četrto zrn ljulike je bilo med volivno pšenico: Dva Kazinovereinerja, en uradnik in en kerčmar — (zadnji menda iz lastnega dobička) so za Obreza glasovali, ali na svojo sramoto.

Za Postojno pride versta na Verhniko. In le-ti možje — dragi bravci „Slovenca“, kaj menite, koga so volili, za koga so glasovali? Čujte in čudite se, — vsi za K. Obreza! Ali je to mogoče? Nikakor po pravični poti, po zvijači so si pomagali, da so nevedne ljudi oslepili. Da bi nedvomljivo njega volili vsi, najeti so bili vozovi volilcem, jed in pijača, z eno besedo vse so dobili zastonj — samo da so zanj glasovali. Ali ni to gerdo?

Še bolj sramotivno je pa to, da so si hoteli tudi z goljufijo pomagati. Ko namreč Obrezovih volivcev ni preseglo našincev števila, dobijo nekateri volivci povelje z listeki doma ostalih še enkrat voliti (pravi se, da so bili plačani za to), ali naš bistroumni župan zapazi kmalo to zvijačno početje, in proč je bilo z zvijačo. — Bilo nam je že malo tesno pri sercu, ali vendar smo se zanašali na domoljubne Ložane.

Nasprotni kandidat je že kaj moško stopal, misleč, da zmaga bo gotovo na njegovi strani. Kako serčno je želel voljen biti, naj ta le dogodek priča. Zgodi se namreč, da oba kandidata skupaj naletita in se pogovarjata, — kar ju poprosi revni deček milošnje. Naš g. baron mu je molče podeli. Tudi g. Obreza se radodarnega skaže, ali s tem pogojem, da bi šel revček zanj molit, da bi bil on izvoljen. Rekel mu je namreč vpricho volivcev: „Ná dar pa idi v cerkev in moli, da bojo danes mene izvolili!“ To so serčne želje, kaj ne dragi bravci!?

Ložani so se pa tudi v resnici pokazali kot pravi slovenski volivci. Bili so namreč s Postojnci ene misli. Naš nasprotnik to slutivši, menil jih še pred volitvijo po vsaki ceni zase pridobiti; toda vse je bilo zastonj, stali so kakor skala nepremakljivi. Slava takim možem! — Tako tedaj, smo z Božjo pomočjo z veliko večino glasov mi zmogli: baron Šlojsnik je dobil 190 glasov, nasprotni kandidat pa le 124 — z glasovi naših odpadencev vred.

Po volitvi stopi naš gosp. poslanec v sredo volivcev ter se jim v milem slovenskem jeziku nekako takole zahvali: „Dragi prijatli! Lepo se vam zahvaljujem za vaše zaupanje, — jaz ljubim vaše deželo, in v mojih persih bije Kranjsko serce! Ker poznam vaše potrebe, bom tudi po svoji moči za vas govoril. Zdaj pa vas Bog obvari!“

Gromovit trikrat „živijo“ je zadonel iz ust volivcev, ki so vsi radostni zapustili volišče. Slava takim vrlim volivcem! Slava pa tudi častitemu poslancu našemu!

Domoljub.

Od Kolpe 30. jan. * — Marsikdo se bo morda čudil, kako to, da ni bil od ljublj. narodnega volitnega odbora priporočen dozdani poslanec g. Janez Kapele, ki je bil v pokojnem našem deželnem zboru vselej prijatelj naših prijateljev in nasprotnik naših kmetijskih občin črnomaljskega in metliškega okraja, ampak povse drug prost človek, na ktereга ni poprej nikdo mislil. Glejte, to se je tako-le zgodilo. Dozdanjemu poslancu g. Kapeletu gre vsa čast in hvala za njegovo rodoljubno vedenje v pokojnem deželnem zboru, ali on ni govornik, besede težko iz-

govarja. Zato kakor tudi zavoljo mnogih svojih opravil ni imel več prave želje butaro poslanstva zopet prevzeti. Rodoljubi gospodje posebno duhovni so potem na shodu v Metliki poslanstvo dr. Jurju Strbencu, duh. pomočniku v Kranju, namenili, ki je tudi naše gore list, vnet domorodec (Poljanec), učen in zraven tega kot doktor prava najsposobnejši za poslanstvo. Zato je vsakdo mislil, da bo le on izvoljen, dasi tudi so se razun dozdanjega poslanca, g. Kapeleta, še gg. Lehmann, Brolih, od nemškutarjev priporočani dr. Savinšek (ali kakor se sam piše: Savinschegg) in še mnogi drugi gospodje za ta posel ponujali, med kterimi je bil tudi en iskren našinec, ki bi bil za poslanstvo ravno tako dober ali pa še bolji, ko dr. Strbenec. Ali prišel je dan volitve, pri kterej ni bil izvoljen niti dr. Zavinšek, niti Kapele, niti dr. Strbenec ali kak drug izmed kandidatov, nego prost kmetovavec, na ktereга ni poprej nikdo mislil in ki se je še branil poslanstvo prevzeti; izvoljen je bil — Martin Kramarič, župan iz Radovice nad Metliko, kjer, kakor je našim vinskim trgovcem dobro znano, posebno dobra vinska kapljica raste. Nemški kandidat — dr. Zavinšek — ni dobil nobenega glasa, Kapeleta jih je dospelo 5, dr. Strbenca 20, Kramariča pa 33 glasov. Zmagala je tedaj nepričakovana trdovratnost kmečkih izbiračev. Rodoljubni gospodje, posebno duhovni, od kterih so bili štirje sami volilci, prizadevali so si na vso moč, kmetom krivo misel, da jih le kmet dobro zastopati in se za njih blagor neprestrašeno potezati more, — iz glave izbiti, ali vse njih prizadevanje bilo je le — bob ob steno. Večina volivcev posebno od metliške strani držala se je trdovratno svojo trmo ter v enomer trobila: Mi nočemo duhovna, ki bi se iz straha pred škofom ne upal resnice govoriti niti kacega družega škrica za poslanca, mi hočemo kmeta za svojega poslanca imeti, Martin Kramarič mora naš poslanec biti. In tako se je njih trmasta volja zgodila: beli kmet Kramarič je postal poslanec belih Kranjcev. Marsikdo si bo morda mislil: Kaj je neki na tem Kramariču, da so beli Kranjci tako v njega zatelebani, da so se ga držali, ko klošč kože? Saj ni slišati, da bi bili kmetje unstran Gorjancev v kakem oziru posebno izvrstni, marveč očita se jim po vsej pravici, da so večidel jako nesnažni, požrešni, nevedni in nemarni za obči blagor? — To je vse res, dragi moj čitatelj, kakor tudi to, da se med tukajšnjimi umazanimi „purgermojstri“ in „gemajnerati“ več nesanih nemškutarjev nahaja, kakor kjer si bodi drugod na Kranjskem, vendar naš novi poslanec in župan radoviški, oče Martin Kramarič, ne spada med ene ni med druge. On je, kakor se kaže, pošten, premožen, prebrisan, pravicoljuben in energičen mož, ki je tudi v djanji pokazal, da se ne ustraši pisarjev ne žandarjev, kedar vidi in spozna, da se kmetu krivica godi. „Novice“ neki z veseljem prebira, zato je neki tudi volilce svoje zagotovil, da bo vselej sè Slovenci držal in nikdar z nemškutarji potegnul. Belokranjski Kramarič torej nikdar ne bo postal nemški „Krommeritsch“ ali nemškutarski Golobček, ampak vrstnik bo vrlega kmečkega poslanca — Zagorca.

Svojeglavni volilci njegovi po tem takem niso slabo zadeli, ko so njega za zastopnika svojega v deželnem zboru si izbrali, vendar nam je žal, da ni bil dr. St. izvoljen. Kajti ta gospod, kolikor ga mi poznamo, ne bi le vselej neprestrašeno z narodno stranko glasoval, ampak bi v dež. zboru tudi govoril in marljivo delal, kar se bo Kramarič težko upal, dasiravno ga volilci njegovi v zvezde kujejo, ker mislijo, da bo on, zato ker je prost kmet, Bog ve kaj posebnega za kmeta opravil in davke vsaj za polovico ponižal. V resnici je bedasta vsaka taka butica, ki misli, da je vsak človek v gosposkej suknji sovražnik kmečkega kožuha. Bog daj norcem pamet!

* „Slov.“ je že naznanil dopis o volitvi v Postojni, pa mislimo, da bo tudi sledeči častite bralce zanimal. G. dopisnika pa prosimo, naj nam večkrat kaj naznani. Vr.

Gorica. — (Nemškutarski list ali volk v ovčji obleki.) Kar je koroškim Slovincem „Klagenfurterer“ in njena sestra, štajerskim „Tagespost“ in njen pajdaš, kranjskim pa „Laibacherer“ in „Triesterer“, to obeta nam primorskim, zlasti pa goriškim Slovincem biti naznanjeni goriški tednik, vulgo „Görzer Wochenblatt“. Te verstice bi vsakemu spoštenemu Slovincu zadosti priporočale „G. Wochenblatt“; ker se je pa vendar bati, da bi priporočilo „izredne“ Domovine (v predzadnjem listu) po naših gorah in dolinah marsikterega ne zmotile, ki tukajšnih mestnih homati, prečudnih osebnih zavez in zaplet spregledati ne more, gotovo „Slovincu“ in nam Slovincem ne bo odveč, tu zvite naklepe nemškutarskega lista nekoliko razjasniti. Res da so se „Domovinemu“ vredniku sedaj oči odperle, pa kaj pomaga, ako „Domovina“ še toliko serca, toliko previdnosti za pravo korist goriških Slovincem nima, da bi naravnost svoje izvanredno priporočilo preklicala. Zastonj sem v zadnjem njenem listu iskal le ene besedice o pričakovanem preklicu! Toliko poštena mislim je „Domovina“ vsaj bila, da je po viharjem boji razpošiljanje nemškega programa opustila. Glejte bravci, kaj nam ponuja prečudni nemški načrt. Široko se usti, da bo nemški „Wochenblatt“ dostojno ustregel potrebi, ki jo je sleherni dolgo dolgo čutil; ustregel bode vsem prebivavcem goriške zemlje: „Nemški Blatt“ pa slovenski narod prečudna zveza! Kako bo tujec naše potrebe razjasnoval, našo domačo korist zastopoval, ki jih nikakor ne pozna. Naše dežele, njenih razmer in njenih potreb še toliko ne pozna, da bi vedel, na katero stran jo serce vleče, kje in kako svojim potrebam zadostuje. Kako bo Nemec z dušo in telesom v zvezi le z Nemci s kervjo in mesom, v zvezi z malopridnimi narodnimi odpadniki naše tisočletne rane celil, ko vendar le na to kani, kako bi nam serčne komaj zakraščene rane ponovil in nove kervave zasekal. Ti ljudje še zmiraj po Šmerlingu hrepené, in upajo njegove za Avstrijo očemske naklepe zedinjene z velikonemškimi in pruskimi idejami po tukajšni slovenski zemlji, tik italijanske meje zasejati in razširjati in s tem Avstriji gotovi pogrez pripravljati. Da je res tako, lahko iz tega sprevidimo, da se je sedaj nemški list nam jel ponujati, ko se je slovenski narod tudi po goriških pokrajinah razdramil. Glejte! Gorica je v nevarnosti, katero so ravno ti Blattelnovi pajdaši po nemških časnikih imenovali „die äusserliche südöstliche marke deutscher bildung und gesittung“. Tako so trobili po svetu o časih rajnkega bunda in sedaj se bojé, da bi se slovenske pokrajine pruskemu molohu — nemškemu požeruhu — ne zmuznile. Zato Slovenci, ne verujte tem prerokom, ki se z medenim jezikom vam silijo: volkovi so v ovčji obleki. Saj vendar vsi izobraženi, zlasti duhovniki, dobro poznate tisto hvalisano nemško omiko in njene aposteljne, ki so vas prejšnja leta mučili in še zmiraj vspešni napredek duševne olikanosti naše mladine zaverajo, in sedaj s nemškim tednikom zbujelemu narodnemu gibanju nove zapreke stavijo in je sčasoma zatreti namerjajo. Nobeden Slovenec naj se ne naroči na „Görzer Blatt“!

Ptuje dežele.

Italija. Odbor državnega zbora je predlog zastran svobode crkve zavrgel, — na Dunaju pa se neki pogovarjajo, kaj in kako bi bilo, ako bi škofje kahi 100 milijonov na crkvena posestva revni državi posodili. Ali bo kaj iz tega, ne ve se.

Parska. Že se posvetujejo, kako bi najprej dalo vojaštvo prestrojiti po pruskem kopitu, in sicer po vseh južnih državah.

Francoska. Vse komaj pričakuje postavodajnega zbora, da bi videli, kaj je z novo ustavno premembo. — Vlada zdaj tudi kaj zelo pazljivo v Berlin gleda, kjer se jej nekako sumljivo vedejo, in delajo, kakor bi se na vojsko pripravljali.

Turčija. Turki in poturčenci vpijejo na vse grlo po svetu, da je punt povsod zadušen, — kar pa nikakor ni res. Veliko več pravi najnovejše sporočilo iz Grškega, da se je zdaj še le prav dobro vnel in ker imajo dobrega in spretnega višega poveljnika, upirajo se z velikim pridom in nočejo prej jenjati, da bodo z drugimi Grki združeni. Skrbí se tudi, da se po vseh krajih punt vname.

Mehiko. Vsi časniki poročajo, da se odpové Maks cesarstvu, ako se zdaj zbrani državni zbor zoper njega in njegovo vlado izreče. — Juaristi se čedalje bolj utrjajo, — Francozi pa se podvzajajo, da bi prej ko mogoče domú odrinili.

Severna Amerika. Kakor se zdaj kaže, moral bo Johnson jenjati, — kako, to pa se še ne ve. — Z državo „Novo Grenado“ so se zdaj tudi nekaj razprli. Tamošnji zastopnik je že menda potni list dobil in šel domú.

Razne novice.

* Po južnem vremenu, ki je nastalo proti koncu meseca januarja, narastle so tudi naenkrat vode in reke ter sem in tje nekaj škode napravile, kakor n. pr. Sava in Drava po naših južnih krajih zlasti na Hrvaškem in Slavonkem. Posebno pa so se v Pragi bali povodnje, ker je Veltava strašno narastla in sem in tje že tudi bregove prestopila. Tudi Donava je zelo narasčala. Zdaj pa neki ni že več nobene nevarnosti, ker so vode povsod že močno upadle.

* Znani sodnijski uradnik pri celovski okrajni sodnji, g. Steiner, izvoljen je bil oni dan od srenjskega predstojništva v Otmanjah za častnega srenjčana zaradi njegovih zaslug za nemške šole po slovenskih občinah, ker je tiste glasovite peticije nekaterih slovenskih občin za nemške šole koroškemu dež. zboru priporočal. — Mi nimamo nič zoper to, če kje ktereга kaka taka, čast doleti, če tudi zavolj tako dvomljivih in čudnih zaslug, kakor jih rodu svojemu izneverjeno otmanjsko srenjsko predstojništvo rečenemu gospodu prišteva, — ali zoper to smo in bomo vseгда, da se ces. uradnik nima v take reči vtikovati in ljudem pri potujčevanju potuhe dajati — zavolj svoje osebnosti koristi, da bi se mu ne bilo treba slov. jezika učiti. Ces. uradniki morajo po ministrovih besedah pred vsem dober izgled dajati s tem, da najprej tiste postavbe, ki se njih tičejo, vestno in natanko spolnujejo. To je conditio sine qua non!

* „Slovenski gospodar“ piše, da so izvrstne knjige, „Slovinci, kaj čemo?“ ki jo je spisal slov. rodoljub dr. J. Vošnjak, v Mariboru že vsi natisti pošli in da se zgotavlja že drugi natis. — Slovenci, to je lepo!

* Odbor za Slojšekov spominek je v seji 16. jan. odločil, spominek postaviti pred Alojzijevo cerkvijo. Kedar se prostor dovoli in izmeri, razpisal se bode za načrte javni razglas. („Slov. gosp.“)

* „Slov. Glasnik“ od 1. febr. t. l. ima spet lepo torbico lepoznavansko-podnčnega berila. Omenjamo zlasti lepe povesti „Nemški valpet“ od J. Jurčiča; „Mala Furlanka“ (nadaljevanje) od Fr. Celestina; „Kostanjevo drevč“ od Z.; „Potopisni listi“ od Andr. Jožeta; „Jezikoslovne reči“, spisal Fr. Levstik, in „Književni obzor“. — Slovenci, podvzajte se; kdor ga želi, ga še lahko dobi — celega. Ne bode mu žal.

* Letos bode velika razstava v Parizu. Stavi se za to velikansko poslopje, kjer se bodo umotvori in izdelki iz vseh krajev svetá razstavili. Tudi ljudi se pričakuje neizmerna množica od vseh 4 vetrov. Za Pariz bo to kaj velik dobiček vrglo. Dunajska vlada je dala 150.000 gld., da se za avstrijske deležnike vse potrebno pripravi.

* Ljubljansko mesto si je mnogozasluženega g. dr. Leona Vonceina izvolilo za častnega meščana.

Duhovske zadeve.

Ljubljanska škofija: Lokalija Želimlje je podeljena g. Jgn. Tavčarju. G. Ant. Ponikvar gre za kapl. v Cirknico, g. Henrik Sparovec v Trnovo, g. Ant. Peterlin pa na Jg. Umrl je g. Jgnac Mali, farman v Knežaku. R. J. P.!

Lavantinska škofija: G. Jan. Pajek gre za kapl. v Sevnico, g. Fr. Valter na slov. Bistrice, g. Ant. Drozeg v Cerkovico, g. Andr. Sparovec pa v Hajdino. — G. Martin Kovačič gre namesto dr. Jož. Ulaga za podravnatelja v semenišče, g. župnik Boštjan Magdič pa v pokoj. — Za faro pri sv. Lorencu v puščavi je prezentiran kurat g. Jož. Toporišič.

Očitne dražbe.

Na štajerskem: Kmetija v Dobrovi z orodjem vred, c. 1630 in 100 gld., dr. 14. febr., 12. ma. in 12. apr. od 11 — 12 dop. na domu, okr. sodn. v Celju; — km. v Mettersdorfu (Srednja ves 3), c. 3000 gld., dr. 11. febr., 11. m. in 11. apr. od 9 — 12 pri okr. gosp. v Cmuraku; — km. v Ravnah, c. 1064, dr. 5. febr. 5. m. in 5. apr. od 9 do 1/2 10 dop. pri okr. gosp. v Brežcah. — Fabrika s posestvom vred v Eggenbergerjevem drevoredu v Gradcu, c. 29.838 gld. dr. 9. febr., 8. m. in 20. apr. od 9 — 12 dop. pri okr. sodn. v Gradcu.

Srečkanje.

1. febr. so bile pri srečkanju serij 1860. sreček sledeče številke vzdignjene: št. 105, 789, 1232, 1539, 1554, 1562, 1958, 2486, 2524, 2826, 2909, 3329, 4074, 4249, 4481, 4541, 4689, 4842, 5815, 6333, 8320, 8784, 9110, 10,261, 10,341, 10,703, 11,510, 11,965, 12,646, 12,751, 12,869, 12,904, 13,404, 13,707, 14,235, 14,692, 14,966, 15,327, 15,364, 15,437, 15,658, 15,713, 15,891, 16,173, 16,651, 17,689, 17,963, 18,174, 18,180, 18,544, 18,576, 19,090, 19,158, 19,552, in 19,760. Srečkanje za dobiček bode pa še le 1. maja.

30. jan. so pri srečkanju Clary-tovega loterijskega posojila sledeče številke zadele: št. 39,353 dobi 25,000 gld.; št. 3685, 5806, 10,506, 17,138, 18,204, 18,541, 18,574, 20,468, 27,126, 29,113, 30,507, 30,673, 31,252, 32,049, 32,662, 33,326, 34,033, 35,807, in 37,708 dobi po 100 gld.

1. februarja so pri srečkanju št. Genois-ovih sreček sledeče številke zadele: št. 26,602 dobi 50,000 gld.; št. 62,864 dobi 5000 gld.; št. 64,477 dobi 2000 gld.; št. 16,158 dobi 1000 gld. itd. itd.

Loterija.

23. januarja:

Trst: 33 55 54 66 26.

Prihodnje srečkanje je 9. februarja 1867.

Dunajska borsa 6. februarja 1867.

5% metalike	61.25
5% nacional	70.80
1860 derž. posoj	86.60
Bankine akcije	744.—
Kreditne	173.—
London	127.75
Novi zlati	6.05
Srebro	126.25

Dunajska borsa 4. februarja:

Cesarski cekini	6.06	6.08
Krone	—	—
Napoleonendorji (20 frankov)	10.29	10.30
Suvrendorji	—	—
Ruski imperijali	10.55	10.60
Zavezni tolariji	1.90	1.91
Srebro (ažijo)	127.—	127.50